

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คำวิเศษณ์ 也 yě เริ่มปรากฏครั้งแรกในสมัย 南北朝 Nán Běicháo (ก่อนปี ค.ศ.557-581) สำหรับประวัติความเป็นมาของคำ yě นั้นยังไม่ชัดเจนนัก ในสมัยต่อมา มีนักวิชาการทางภาษาศาสตร์หลายท่านได้เสนอแนวคิดใหม่ ๆ ที่เห็นพ้องต้องกันว่า คำวิเศษณ์ yě ที่ปรากฏในภาษาพูดและภาษาเขียนในภาษาจีนปัจจุบันนี้มีวิวัฒนาการมาจากคำ 亦 yì ในภาษาจีนโบราณ ซึ่งทั้งสองคำนี้มีคุณสมบัติพื้นฐานเหมือนกันคือแสดงถึงสิ่งที่เป็นประเภทเดียวกัน และแสดงน้ำเสียงอ้อมค้อม เช่น

知者不失人，亦不失言。（論語）

Zhī zhě bù shī rén , yì bù shī yán .

คนฉลาดย่อมไม่ผิดพลาดในเรื่องที่เกี่ยวกับคน และก็ไม่พูดอะไรที่ผิดพลาดด้วย

非但我言卿不可，李陽亦言卿不可。（新語）

Fēi dàn wǒ yán qīng bù kě , Lǐ Yáng yì yán qīng bù kě .

ไม่ใช่ว่าฉันจะพูดว่าคุณใช้ไม่ได้ ก็หลี่หยางนั่นแหละที่ว่าคุณใช้ไม่ได้

ต่อมาเมื่อวิวัฒนาการทางภาษาได้พัฒนาไป การใช้คำ yì ก็มีน้อยลงมากในภาษาจีนปัจจุบัน หรือแทบจะไม่ปรากฏอีกเลยในภาษาพูด มีเพียงในหลักฐานทางเอกสารเท่านั้น ข้อสันนิษฐานก็คือว่าการออกเสียงของคำ yì นี้ใกล้เคียงกับคำ yě เป็นผลให้คำ yì ถูกแทนที่ด้วยคำ yě อย่างสมบูรณ์ (王力 Wáng Lì ,1980:195-197) ในภาษาจีนปัจจุบันการใช้คำ yě มีความถี่ค่อนข้างสูง และคำ yě ที่ปรากฏในภาษาจีนปัจจุบันนี้สามารถใช้ขยายทั้งคำกริยาและคำวิเศษณ์ (副詞 Fùcí) โดยทำหน้าที่เป็นหน่วยขยายกริยา (狀語 Zhuàngyǔ) (史錫繞 Shǐ Xīyáo, 1988 :216) และสำหรับผู้ที่เริ่มเรียนภาษาจีน อาจจะมีความเข้าใจว่าคำ yě มีเพียงความหมายเดียว นักวิชาการทางภาษาและไวยากรณ์ที่มีชื่อเสียงหลายท่านได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับคำว่า yě ที่น่าสนใจไว้หลายแนวคิด ซึ่งทำให้เห็นว่าคำคำหนึ่งในภาษาหนึ่งไม่ได้แสดงความหมายเพียงความหมายเดียว บางคนอาจจะไม่เข้าใจว่าคำ yě เมื่อปรากฏโดยลำพังมีความหมายว่าอะไร และเมื่อปรากฏร่วมกับโครงสร้างอื่นแล้วมีความหมายว่าอะไรบ้าง

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่า น่าจะศึกษาวิเคราะห์ความหมายของคำ yě อย่างละเอียดเพื่อจะได้เข้าใจการใช้คำ yě มากขึ้น และสามารถเลือกใช้ได้อย่างถูกต้องตามบริบท นอกจากนี้ก็จะศึกษาเปรียบเทียบคำ yě กับคำลักษณะเดียวกันในภาษาไทย เพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียนคนไทยด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) ศึกษาความหมายและวิธีการใช้คำ yě ในภาษาจีนกลาง
- 2) เปรียบเทียบคำ yě ในภาษาจีนกลางกับคำในภาษาไทยที่แสดงความหมายในลักษณะเดียวกัน

1.3 สมมติฐานในการวิจัย

- 1) คำ yě เป็นคำที่มีอัตราการใช้ค่อนข้างสูงในภาษาจีนกลาง ซึ่งสำหรับคนไทยที่เพิ่งจะเรียนภาษาจีนกลางอาจจะไม่เข้าใจความหมายทั้งหมดของคำนี้ชัดเจนนัก
- 2) คำ yě ในบางบริบทจะแสดงความหมายเหมือนกับคำ ก็ ในภาษาไทย แต่ในภาษาจีนกลางบางบริบทอาจแสดงความหมายอื่นๆได้อีกในภาษาไทย

1.4 ข้อมูลที่ใช้ในการทำวิจัย

ข้อมูลซึ่งที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในครั้งนี้ที่ผู้วิจัยได้รวบรวมและนำมาศึกษามีดังนี้

- 1) งานวิจัยและบทความเกี่ยวกับคำ yě
- 2) งานวิจัยเกี่ยวกับคำ ก็ ในภาษาไทย
- 3) ตัวอย่างประโยคการใช้คำ yě จากโปรแกรม TIR (Běijīng Dàxué Zhōngwénxì, 1994 โปรแกรมคอมพิวเตอร์)

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มุ่งศึกษาเฉพาะคำ yě ซึ่งเป็นคำวิเศษณ์ที่ใช้ในภาษาจีนกลางปัจจุบัน ไม่รวมถึงคำเสริมน้ำเสียงในภาษาจีนโบราณ

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากหนังสือไวยากรณ์จีนกลางที่เกี่ยวข้อง ผลงานวิจัย และบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียง ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นนักวิจัยที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรง เช่น Lü Shūxiāng และ Mǎ Zhēn เพื่อค้นหาข้อมูลตัวอย่างประโยคที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยโดยคัดเลือกตัวอย่างประโยคเพื่อนำมาวิเคราะห์ จำแนกตามความหมายต่าง ๆ ตามแนวดังนี้

- 1) จำแนกตามโครงสร้างและความสัมพันธ์ที่ปรากฏ
- 2) จำแนกตามความหมายทางไวยากรณ์
- 3) เปรียบเทียบความหมายคำ yě กับคำลักษณะเดียวกันในภาษาไทย จากนั้นจึงวิเคราะห์และเขียนเป็นรายงานการวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ช่วยให้คนไทยที่ศึกษาภาษาจีนกลางได้เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริงของคำ yě ในภาษาจีนกลาง
- 2) ช่วยให้เข้าใจความหมายของคำที่สามารถแสดงความหมายได้หลาย ๆ ความหมายแต่ต่างบริบทกันได้มากขึ้น
- 3) เป็นประโยชน์สำหรับการเรียนการสอนภาษาจีนให้กับคนไทย

1.8 ระบบตัวอักษรที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

ระบบตัวอักษรที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้ได้ถอดเสียงตัวอักษรจีนด้วยระบบตัวอักษร Hànyǔ Pinyin ตามหนังสือไวยากรณ์จีนกลาง ของรศ.ดร.ประทีป มโนมัยวิบูลย์ (2541) ซึ่งสรุปได้โดยสังเขปดังนี้

สัทอักษรแทนเสียงพยัญชนะ 24 เสียง

b (ป) ¹	p (ผ,พ)	m(ม)	f(ฟ,ฝ)	d (ต)
t (ท)	n (น)	l (ล)	z (จ)	c (ช,ฉ)
s (ส,ซ)	zh (จ)	ch (ช,ฉ)	sh(ฉ,ช.)	r (ร)
j (ง)	q (ช,ฉ)	x (ข)	g (ก)	k(ข,ค)
h(ห)	ng(ง)	y (ย)	w (ว)	

สัทอักษรแทนเสียงสระ 25 เสียง

1. สัทอักษรสระเดี่ยว 9 เสียง

a (อา)	o (อัว+โอะ)	c (เออ)	i (อี,อิ / อี้)
u (อุ)	ü (อู+อี้)	er (เออร์)	e (เอะ)

2. สัทอักษรแทนเสียงสระผสม 16 เสียง

ai (ไอ,อาย)	ei (เอ+อี)	ao (เอา,ฮาว)	ou (โอ+อู)
ia (อี+อา)	ie (อี+เอะ)	io (อี+โอ)	ua (อัว+อา)
uo (อัว+โอ)	ue (อู+อี+อา)	ua (อู+อี+อา)	ue (อู+อี+เอะ)
iao (อี+อา+โอ)	iou (อี+โอ+อู)	uai (อู+อา+อี)	uei (อู+เอ+อี)

เครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ 4 เสียง

- เสียงหนึ่ง (ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงตรีในภาษาไทย)
- ˊ เสียงสอง (ออกเสียงใกล้เคียงกับจัตวาในภาษาไทย)
- ˇ เสียงสาม (ออกเสียงไม่ใกล้เคียงกับเสียงวรรณยุกต์ไทยเสียงใดเลย โดยจะออกเสียงต่ำในตอนแรก แล้วผันเป็นเสียงสูงในตอนท้าย)
- ˋ เสียงสี่ (ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงโทในภาษาไทย)

¹ อักษรในวงเล็บคือเสียงพยัญชนะและเสียงสระภาษาไทย ที่เทียบได้กับเสียงของสัทอักษรในระบบ Hànyǔ Pīnyīn

หมายเหตุ

การแสดงเครื่องหมายแทนวรรณยุกต์ในระบบถอดเสียงภาษาจีนกลางนี้ จะต้องเขียนเครื่องหมายไว้เหนือรูปสระ หากสระนั้นเป็นสระผสมก็จะเขียนเครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ไว้เหนือรูปสระที่เป็นสระหลัก

เสียง sh ออกเสียงคล้าย sh ในภาษาอังกฤษ ในที่นี้จะใช้อักษรตัว ฉ แทนเสียง sh แต่ในกรณีที่ไม่สามารถผันเสียงวรรณยุกต์โดยใช้ตัว ฉ ได้ ก็จะใช้ตัว ช แทนโดยมีจุดใต้ตัว ช เป็นเครื่องหมายสังเกตดังนี้ คือ ชู

เสียงพยัญชนะ ng ในภาษาจีนกลางใช้เป็นพยัญชนะสะกดเท่านั้น ส่วนเสียง y และ w เป็นเสียงพยัญชนะกึ่งสระใช้เขียนแทนเสียงสระ i และ u ตามลำดับเมื่อเป็นเสียงสระผสม ซึ่งอยู่ในตำแหน่งต้นพยางค์ และจะใช้เขียนไว้หน้าสระเดี่ยว i และ u ตามลำดับเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น นอกจากนี้ยังเขียน y ไว้หน้าสระ u ทั้งที่เป็นสระเดี่ยวและสระผสมเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น

เสียงสระผสม iou และ uei ตามระบบการเขียนสัทอักษร กำหนดให้เขียนเป็น iu และ ui ตามลำดับ เมื่อปรากฏร่วมกับพยัญชนะอื่น

1.9 ศัพท์เฉพาะที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคำศัพท์เฉพาะซึ่งแปลมาจากคำศัพท์เกี่ยวกับไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง ดังจะแสดงไว้ในตารางข้างล่างนี้

คำศัพท์ภาษาจีนกลาง	คำอ่านสัทอักษร	คำแปลภาษาไทย
實詞	shící	คำแท้
虛詞	xūcí	คำไม่แท้
名詞	míngcí	คำนาม
形容詞	xíngróngcí	คำคุณศัพท์
量詞	liàngcí	คำลักษณนาม
動詞	dòngcí	คำกริยา
數詞	shùcí	คำบอกจำนวน
助動詞	zhùdòngcí	คำช่วยกริยา

คำศัพท์ภาษาจีนกลาง	คำอ่านสัทอักษร	คำแปลภาษาไทย
趨向補語	qūxiàng bǔyǔ	หน่วยเสริมกริยาบอกทิศทาง
補語	bǔyǔ	หน่วยเสริมกริยา
可能補語	kěnéng bǔyǔ	หน่วยเสริมกริยาบอกความเป็นไปได้หรือไม่ได้
詞組	cízǔ	วลี
詞法	cífǎ	โครงสร้างคำ
句子結構	jùzi jiégòu	โครงสร้างประโยค
主語	zhǔyǔ	ภาคประธาน
謂語	wèiyǔ	ภาคแสดง
述語	shùyǔ	หน่วยกริยา
連動結構	liándòng jiégòu	โครงสร้างกริยาที่เรียงต่อกัน
賓語	bīnyǔ	หน่วยกรรม
狀語	zhuàngyǔ	หน่วยขยายกริยา
修飾語	xiūshìyǔ	หน่วยขยาย
定語	dìngyǔ	หน่วยขยายนาม
中心語	zhōngxīnyǔ	หน่วยหลัก
插入語	chārùyǔ	หน่วยเสริมแทรก
疑問代詞	yíwèn dàicí	คำสรรพนามแสดงคำถาม
深層意義	shēncéng yìyì	ความหมายระดับลึก
兼語	jiānyǔ	คำซึ่งทำสองหน้าที่
能諫動詞	néngyuàn dòngcí	กริยาบ่งความประสงค์
數量詞	shùliàngcí	คำบอกจำนวนและลักษณนาม
主謂謂語	zhǔwèi wèiyǔ	ภาคแสดงที่ประกอบด้วยภาคประธานภาคแสดง